

PRZESADZIĆ (14) *vb pf*

e jasne; w *inf* -sa- (4) *Mącz* (2), *Oczko*, *GostGosp*, -sã- (1) *BielSpr*; w pozostałych formach -sa- (8), -sã- (1) *BielKron*.

inf przesadzić (5). ◇ *fut* 2 *sg* przesadzisz (2). ◇ 3 *sg* przesadzi (2). ◇ 1 *pl* przesadzimy (2). ◇ *praet* 3 *sg m* przesadził (1). ◇ *con* 2 *sg m* byś przesadził (1). ◇ [*impers praet* przesadz(o)no.] ◇ *part praet act* przesadziwszy (1).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI(XVII) – XVIII w.*

1. Przełożyć na inne miejsce, umieścić gdzie indziej; skierować na nowe miejsce; *transponere Vulg* [w tym: kogo, co (6)] (7) :

przesadzić do czego (1): przybyliśmy do Litry miastá Licyińskiego: á tam Rotmistrz znalazłzy okręt Alexándryifki/ który płynął do Włoch/ przeładził nas do niego. *WujNT Act* 27/6.

a. O roślinach: wykopawszy, posadzić w innym miejscu miejscu (3) : *Eximere cupressos cum radicibus*, Wykopác/ Przeładzić. *Mącz* 102d; Wízák tę dawno przypowieść wspominaią báby/ Gdy przeładzisz szálwią iuz poważniey rólcie *PaprPan* P4v; *GostGosp* 130.

b. Zmienić kolejność, układ (2) :

α. Zmienić kolejność głosek w wyrazie (1) : A tak gdy poładáli Trácią wezwáni lą od Trákw Trucy/ przeładziwłszy dwie łowce tedy Turcy. *BielKron* 239v.

β. Ustawić inaczej szyk wojskowy [jako co] (1) : Iełliby nieprzyaciel ná cie klin záładził chcąc przerázić twoie Woylko co małz czynić/ máłz przeładzić Męże zbrojne mocne iáko klefzcze/ álbo iáko literá V. *BielSpr* 23v.

c. Poprowadzić kogoś na inne miejsce pobytu, założyć nową osadę (1) :

Zwrot: »przesadzić na insze miejsce« (1): *Novas colonias ducere*, Przeładzić lud ná ynłze mieyfce ku miełzkániu. *Mącz* 60b.

d. [Skierować na inny urząd [skąd]: [król szwedzki] Karła brata ma, aleby go mógł stamtąd przesadzić, a tam gubernatora Polaka dać. *PismaPolit* 405.]

2. [Posadzić na przemian (o osobach ubranych w dwa różne kolory) [kogo]: Te białe głowy miały na sobie różny ubiór; ósm ich miało ubiór czerwony, a druga ósm biały, a tak na tym siedzeniu przesadzono je, że się barwa przeplatała czerwona z białą. *DiarPos* 215.]

3. Przekroczyć w czymś normę; *excedere a. transire modum Cn* [w tym: kogo, co (5)] (7) :

a. Dać czegoś za dużo, przepelnić, przeładować; *ultra modum implere, nimium onerare Cn* (3) : ná Wiołnę łpuść á rozładzay ié [młode karpie] w więtlzé Stawki [...]. Ieno tego łtrzeż/ ábyś nie przeładził: bo iákoby gęłto ładził/ thedy róść nie będą. *Strum* Pv.

przesadzić czym (1): Té rzeczy/ iegli téż miełżác [...] tak iáko z inłżemi Lékárłtwy/ wolno obniść łye będąie/ gdyż témi *Aromaticis Confectionibus*/ przeładzić nikogo nie mozem/ owłzem w niedołatku/ iednéy zá drugą wżyc *Oczko* 39v.

Przen [czym] (1) : Ktore [przyrodzenie] z dawná ielł zá grzech zákáżone twárdo/ Ze przez łię nic nie baczy/ chodzi by Paw hárdó. Bo gdy iáko łáletrą pychą to przeładzisz/ Ielłzcze więcey y innym y łobie záwádżisz. *RejWiz* 188.

b. *Wydać na coś bardzo dużo lub zbyt dużo pieniędzy, wykosztować się [czym] (1) : Często się więc z mieżkiem wádzi/ Stáynia/ gdy ią [= niq] kto przeładzi. *RejZwierc* 237v.*

c. *Przewyższyć ilościowo, zdobyć przewagę liczebną nad kimś [czym] (2) : Więcźsze pocźty nas będą [na nieprzyjaciela]/ niz náfzych brodacźow [...]. Gdzie się ieden vrodźi fyn łżeść dziewek będzie/ Przeładźimy ie pocźtem/ ku potrzebie wáfzędzie. *BielSat* L4 [*idem*] *BielSjem* 27.*

d. *Wystąpić w nadmiarze (1) : A gdy melánkolia też kogo przeładzi/ Iuź płácie/ iuź náfzeka/ iuź mu wáfzytko wádzi. *RejWiz* 117v.*

Synonimy: 1. przełożyć, przenieść; 3.a. przeładować, przepelnić; c. przewyższyć.

Formacje współrdzenne cf SADZIĆ.

Cf PRZESADZENIE, PRZESADZONY

AKI